

مقاله پژوهشی

هوش معنوی و ارتباط آن با سازگاری معنوی در دانشجویان

سمیه محمدی^۱، فریبا برهانی^۲، مصطفی روشنزاده^{۳*}

۱. مربی، دانشکده پرستاری بروجن، دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد، شهرکرد، ایران.

۲. دانشیار، مرکز تحقیقات اخلاق و حقوق پزشکی، دانشکده پرستاری مامایی، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، تهران، ایران.

۳. کارشناس ارشد پرستاری، مرکز تحقیقات اخلاق و حقوق پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، تهران، ایران. (نویسنده مسؤول)

چکیده

زمینه و هدف: سازگاری معنوی دانشجویان می تواند نقش مؤثری در تطابق آن ها با محیط های پرسترس بهداشتی در آینده داشته باشد. در این میان با توجه به چندبعدی بودن عوامل مؤثر بر سازگاری معنوی به بررسی ارتباط هوش معنوی دانشجویان با سازگاری معنوی پرداخته شده است.

مواد و روش ها: مطالعه همبستگی - مقطعی حاضر در سال ۱۳۸۶ بر روی ۱۷۸ نفر از دانشجویان دانشکده پرستاری بروجن که به روش نمونه گیری سرشماری انتخاب شدند، انجام شد. ابزار گردآوری داده ها شامل پرسشنامه سه قسمتی اطلاعات دموگرافیک، پرسشنامه هوش معنوی بدیع و همکاران و پرسشنامه سازگاری معنوی رسولی و همکاران بود. داده ها پس از جمع آوری توسط نرم افزار SPSS 16 و توسط آزمون های آماری توصیفی - تحلیلی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته ها: ضریب همبستگی پیرسون بین متغیرهای هوش معنوی و سازگاری معنوی دانشجویان حاکی از وجود ارتباط مثبت و معنی داری بود ($r=0/6$ و $p<0/05$). میانگین کل هوش معنوی در دانشجویان $3/63 \pm 0/3$ (۱-۵) و میانگین کل سازگاری معنوی در دانشجویان $4 \pm 0/8$ (۱-۵) گزارش شد. همچنین نتایج نشان داد که هوش معنوی دانشجویان یک عامل پیش بینی کننده جهت سازگاری معنوی آن ها است ($r^2=0/36$ ، $p<0/05$).

ملاحظات اخلاقی: از کلیه شرکت کنندگان جهت شرکت در مطالعه رضایت نامه کتبی اخذ و درباره بی نام بودن پرسشنامه ها و محرمانگی اطلاعات آن ها اطمینان خاطر داده شد.

نتیجه گیری: با توجه به نتایج می توان با افزایش هوش معنوی دانشجویان در جهت افزایش چه بیشتر سازگاری معنوی آن ها اقدام نمود. جهت افزایش هر چه بیشتر هوش معنوی دانشجویان نیز بایستی به ابعاد تفکر اعتقادی، توانایی تعامل با مشکلات و خودآگاهی معنوی و پرداختن به سجایای اخلاقی از طریق آموزش و بررسی های دوره ای آن توسط مدیران آموزشی، برنامه ریزی های لازم صورت گیرد.

اطلاعات مقاله

تاریخ دریافت: ۹۶/۱۰/۲۳

تاریخ پذیرش: ۹۷/۰۵/۰۲

تاریخ انتشار: ۹۸/۰۵/۰۲

واژگان کلیدی:

هوش معنوی

سازگاری معنوی

دانشجویان دانشکده پرستاری

* نویسنده مسؤول: مصطفی روشنزاده

آدرس پستی: ایران، تهران، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، مرکز تحقیقات اخلاقی و حقوق پزشکی.

تلفن: +98 939 795 2522

نمابر:

E-mail:
mroshanzadeh62@gmail.com

۱. مقدمه

انسان دارای ابعاد مختلف جسمی، روانی و اجتماعی و معنوی است. با توجه به اصل کل‌نگری انسان بایستی گفت که بی‌توجهی به هر یک از ابعاد انسان می‌تواند در تعریف سلامت اختلال ایجاد کند (۱). یکی از ابعاد سلامت، بعد معنوی آن بوده که به معنای نیروی یگانه است که ابعاد جسمی، روانی و اجتماعی انسان را تشکیل می‌دهد (۲).

توجه به نیازهای معنوی می‌تواند نقش مهمی در دستیابی به سلامت معنوی داشته باشد (۳). معنویت می‌تواند تفسیر و تعبیر افراد را نسبت به وقایع مختلف تحت تأثیر قرار داده و باعث پذیرش ساده‌تر و سازگاری با رویدادها در افراد شود (۴). در این میان سازگاری معنوی به معنای جستجوی معنی و مفهوم زندگی با استفاده از روش‌های معنوی در هنگام بروز تنش تعریف می‌شود. سازگاری معنوی به معنای آن است که چطور یک فرد از معنویت و مذهب برای درک مشکلات و کنار آمدن با عوامل تنش‌زا بهره می‌گیرد (۵).

معنویت و باورهای شخصی فرد، وی را در مقابله با مشکلات کمک کرده و به زندگی‌اش مفهوم می‌بخشد (۶). سازگاری معنوی اثرات موقعیت‌های اضطراب‌آور را در افراد کاهش داده و به طور مثبت بر روی افسردگی، رضایتمندی و سلامتی اثر می‌گذارد (۷). معنویت و سازگاری معنوی راه‌هایی را به افراد ارائه می‌کنند که منجر به دستیابی به آرامش روانی، هیجانی و توانمندی فردی می‌گردد. دستیابی به حالت آرامش خود می‌تواند باعث شود که توان مواجهه با مشکلات در افراد افزایش یافته، لذا در جهت دستیابی به هدف و همچنین مقابله با مشکلات پیش رویش بیشتر تلاش نماید (۸).

یکی از عواملی که می‌تواند در سلامت معنوی نقش داشته باشد، هوش معنوی است. هوش معنوی به معنای مجموعه‌ای از قابلیت‌های فرد در ارتباط با منابع معنوی است که دربردارنده نوع مؤثری از سازگاری و رفتار حل مسأله است (۹). هوش معنوی از روابط فیزیکی و شناختی فرد با محیط پیرامون فراتر رفته و وارد حیطه شهودی و متعالی دیدگاه فرد

به زندگی می‌گردد و سبب می‌شود تا فرد در نهایت بتواند با کشف منابع پنهان به زندگی آشفته و پراسترس روزمره خود و دیگران کمک کند (۱۱-۱۰).

با توجه به آنکه هوش معنوی و سازگاری معنوی نقش مهمی در سلامت معنوی پرستاران به عهده دارد، لذا نقش آن‌ها در دستیابی به اهداف سلامتی انکارناپذیر است (۱۲). در این میان دانشجویانی که در آینده می‌خواهند با امر مراقبت و درمان بیماران سر و کار داشته باشند نیز بایستی از سلامت معنوی خوبی برخوردار باشند (۱۳). در اینجا توجه به این نکته ضروری است که سلامت معنوی دانشجویان در گرو عواملی همانند هوش معنوی و سازگاری معنوی آن‌ها با شرایط و موقعیت‌های استرس‌زای محیطشان است و هرچه دانشجویان از هوش معنوی و توانایی سازگاری معنوی بالاتری در مواجهه با شرایط زندگی و همچنین شرایط پیچیده محیط‌های مراقبتی برخوردار باشند، لذا در آینده بهتر می‌توانند به ارائه مراقبت از ابعاد مختلف بپردازند (۱۴).

مطالعات مختلف در زمینه اهمیت و نقش هوش معنوی و سازگاری معنوی با سلامت معنوی در پرستاران و دانشجویان گزارش شده است (۹-۱۱)، اما مطالعه‌ای در زمینه ارتباط هوش معنوی و سازگاری معنوی در دانشجویان یافت نشده است. هروی و همکاران (۲۰۱۲ م)، در مطالعه خود بیان می‌کند که هرچه افراد از هوش معنوی بالاتری برخوردار باشند افسردگی، انزوا، گرایش به خودکشی، بی‌خوابی، اضطراب و نشانه‌های جسمانی آنان کاهش می‌یابد (۱۳). مطالعات همچنین حاکی از این است که دین‌داری و هوش معنوی نقش تعیین‌کننده‌ای در تطابق دانشجویان سال اول با محیط دانشگاه و مسائل و مشکلات آن دارند (۱۵). بررسی رابطه سازگاری معنوی با بهزیستی روان‌شناختی در دانشجویان نشان داده است که هرچه سازگاری معنوی دانشجویان افزایش یابد، بهزیستی روان‌شناختی آن‌ها بهبود خواهد یافت (۱۶). Hsiao و همکاران (۲۰۱۰ م) نیز سلامت معنوی دانشجویان را بر استرس عملکرد بالینی و رفتارهای ارتقای سلامتی در

آن‌ها معنی‌دار دانسته است و بیان می‌کند که محیط آموزشی بایستی با استفاده از روش‌هایی سلامت معنوی دانشجویان را افزایش دهد (۱۱).

نتایج مطالعات فوق حاکی از اهمیت ابعاد معنوی در حیطه مراقبت و همچنین در سلامت دانشجویان است. در این مطالعات متغیرهای هوش معنوی و همچنین سازگاری معنوی به عنوان عوامل مؤثر در سلامت معنوی دانشجویان محسوب می‌شوند، اما مطالعه‌ای که به طور مستقیم به بررسی ارتباط بین هوش معنوی و سازگاری معنوی در دانشجویان بپردازد، یافت نشد، لذا در مطالعه حاضر به بررسی ارتباط بین هوش معنوی و سازگاری معنوی در دانشجویان دانشکده پرستاری پرداخته شد.

۲. ملاحظات اخلاقی

این پژوهش دارای تأییدیه از مرکز اخلاق و حقوق پزشکی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی می‌باشد. ابتدا به واحدهای پژوهش در رابطه با هدف پژوهش و نحوه پاسخگویی به پرسشنامه اطلاعات کامل داده شد. همچنین خاطرنشان شد که شرکت در مطالعه اختیاری بوده و برای شرکت و یا کناره گیری از مطالعه آزادی کامل دارند. رضایت کتبی شرکت کنندگان برای شرکت در پژوهش کسب و درباره بی‌نامی پرسشنامه‌ها و محرمانگی اطلاعات به آنان اطمینان خاطر داده شد.

۳. مواد و روش‌ها

مطالعه حاضر توصیفی - همبستگی از نوع مقطعی است که در سال ۱۳۹۶ در دانشجویان دانشکده پرستاری بروجن انجام شد. روش نمونه‌گیری به روش سرشماری از کل دانشجویان دانشکده پرستاری به حجم نمونه ۱۷۸ نفر و مطابق معیارهای خروج صورت گرفت. معیارهای خروج مطالعه شامل کارمندبودن و گذراندن دوره‌های آموزش معنوی یا شرکت در کارگاه‌های آموزش معنوی بود.

ابزار گردآوری داده‌ها شامل پرسشنامه سه قسمتی است: بخش اول شامل اطلاعات دموگرافیک است که ویژگی‌های سن، جنس، سال تحصیلی، رشته تحصیلی، وضعیت تأهل، وضعیت سکونت و معدل را مورد بررسی قرار می‌دهد؛ بخش دوم شامل پرسشنامه هوش معنوی بدیع و همکاران (۲۰۱۰ م.) است، روایی این پرسشنامه توسط بدیع و همکاران با استفاده از تحلیل محتوا انجام و مورد تأیید قرار گرفته است. جهت پایایی آن از دو روش آلفای کرونباخ و دونیمه‌کردن روی ۱۰۰۰ نفر از دانشجویان و کارکنان ادارات شهرستان اهواز استفاده کرده‌اند که به ترتیب ۰/۸۵ و ۰/۷۸ گزارش شده است (۱۷). این پرسشنامه شامل ۴۲ سؤال با چهار حیطه (تفکر کلی و بعد اعتقادی، توانایی مقابله و تعامل با مشکلات، پرداختن به سجایای اخلاقی، خودآگاهی، عشق و علاقه) می‌باشد. این پرسشنامه شامل پنج گویه در مقیاس لیکرت است که از کاملاً مخالفم (۱) تا کاملاً موافقم (۵) مرتب شده است. نمره کلی پرسشنامه بین (۲۱۰-۴۲) می‌باشد (۱۷)؛ بخش سوم پرسشنامه شامل سازگاری معنوی رسولی و همکاران (۲۰۰۹ م.) است که با توجه به ویژگی‌های مذهبی و فرهنگی کشور ایران به دو روش کیفی و کمی، طراحی و اعتباریابی شده است. این پرسشنامه شامل ۳۹ عبارت در سه حیطه معناداشتن زندگی، ارتباط با خدا و جستجوی حمایت معنوی است. گزینه‌های این پرسشنامه شامل پنج گویه در مقیاس لیکرت است که از کاملاً مخالفم (۱) تا کاملاً موافقم (۵) مرتب شده است. نمره کل سازگاری معنوی بین (۱۹۵-۳۹) قرار دارد (۱۸). روایی همگرای این پرسشنامه با پرسشنامه اعتقادات مذهبی در مطالعه مرعشیان و همکاران (۲۰۱۰ م.) $r=0/8$ و پایایی آن به روش آلفای کرونباخ ۰/۹۷ گزارش شده است (۱۶). پایایی این پرسشنامه در این مطالعه نیز با روش آلفای کرونباخ و با حجم نمونه ۳۰ نفر از دانشجویان ۰/۹۷ به دست آمد. پس از کسب اخذ مجوز از دانشگاه و کمیته اخلاق، پرسشنامه‌ها توزیع شد. طول مدت جمع‌آوری داده‌ها یک ماه بود و از کل ۱۹۰ پرسشنامه توزیع‌شده،

میانگین کل هوش معنوی در دانشجویان (۵-۱) $3/63 \pm 0/3$ بود که در بعد تفکر کلی و اعتقادی $4 \pm 0/5$ ، در بعد توانایی مقابله و تعامل با مشکلات $3/2 \pm 0/4$ ، بعد خودآگاهی، عشق و علاقه $3/7 \pm 0/4$ و بعد پرداختن به سجایای اخلاقی $3/5 \pm 0/7$ می‌باشد. میانگین کل سازگاری معنوی دانشجویان (۵-۱) $4 \pm 0/8$ گزارش شد که در حیطه معناداشتن زندگی $4/1 \pm 0/8$ و حیطه ارتباط با خدا $4 \pm 0/9$ و حیطه جستجوی حمایت معنوی $3/9 \pm 0/8$ به دست آمد. ضریب همبستگی پیرسون بین متغیرهای هوش معنوی و سازگاری معنوی دانشجویان حاکی از وجود ارتباط مثبت و معنی‌داری بود ($r=0/6$ و $p < 0/05$) (جدول ۲). همچنین نتایج نشان داد که هوش معنوی دانشجویان یک عامل پیش‌بینی‌کننده جهت سازگاری معنوی دانشجویان است ($r^2=0/36$ ، $p < 0/05$).

۱۷۸ پرسشنامه جمع‌آوری شد که مورد تجزیه تحلیل آماری با نرم‌افزار SPSS 16 قرار گرفت. از آزمون‌های آماری توصیفی (فراوانی، درصد فراوانی، میانگین و انحراف معیار) و تحلیلی (تی تست، آنالیز واریانس، ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون) در سطح معنی‌داری $0/05$ برای تجزیه و تحلیل داده‌ها استفاده شد.

۴. یافته‌ها

شرکت‌کنندگان از نظر سنی در دامنه ۳۱-۱۹ سال قرار داشتند و میانگین سنی آن‌ها $20/8 \pm 1/8$ سال بود. کم‌ترین و بیشترین معدل به ترتیب (۵-۱۸) و میانگین آن $16/65 \pm 1/3$ بود. فراوانی سایر متغیرهای دموگرافیک در جدول ۱ آمده است.

جدول ۱: میانگین هوش معنوی و سازگاری معنوی دانشجویان بر

حسب متغیرهای دموگرافیک

دانشجویان

سازگاری معنوی	معنا داشتن زندگی	ارتباط با خدا	جستجوی حمایت معنوی	کل
هوش معنوی	$r=0/55$ $p=0/00$	$r=0/51$ $p=0/00$	$r=0/64$ $p=0/00$	$r=0/6$ $p=0/00$

با استفاده از آزمون تی تست بین سازگاری معنوی با متغیر جنس ارتباط مثبت و معنی‌دار به دست آمد ($p < 0/05$)، اما بین هوش معنوی و سازگاری معنوی با متغیرهای وضعیت سکونت و تأهل ارتباط معنی‌داری مشاهده نشد ($p > 0/05$). با استفاده از آزمون آنالیز واریانس بین سازگاری معنوی با متغیر رشته تحصیلی ارتباط مثبت معنی‌دار مشاهده شد ($p < 0/05$)، ولی بین هوش معنوی و سازگاری معنوی با متغیر سال تحصیلی ارتباط معنی‌داری مشاهده نشد ($p > 0/05$).

۵. بحث

نتایج مطالعه حاکی از آن است که بین هوش معنوی و سازگاری معنوی دانشجویان ارتباط مثبت و معنی‌داری وجود

متغیر	تعداد	درصد	هوش معنوی (M±SD)	سازگاری معنوی (M±SD)
جنس	زن	۸۸	$3/0 \pm 65/32$	$4/0 \pm 29/55$
	مرد	۹۰	$3/0 \pm 6/46$	$3/0 \pm 75/99$
	کل	۱۷۸	$P=0/65$	$P=0/02$
سال تحصیلی	اول	۶۷	$3/0 \pm 73/36$	$4/0 \pm 02/49$
	دوم	۶۰	$3/0 \pm 53/46$	$3/1 \pm 75/16$
	سوم	۳۲	$3/0 \pm 67/3$	$4/0 \pm 45/36$
	چهارم	۱۹	$3/0 \pm 58/31$	$4/0 \pm 41/5$
	کل	۱۷۸	$P=0/35$	$P=0/1$
رشته تحصیلی	پرستاری	۹۳	$3/0 \pm 64/23$	$4/0 \pm 27/64$
	اتاق عمل	۴۷	$3/0 \pm 64/33$	$4/0 \pm 07/64$
	فوریت پزشکی	۳۸	$3/0 \pm 59/55$	$3/0 \pm 58/17$
	کل	۱۷۸	$P=0/92$	$P=0/41$
وضعیت سکونت	خوابگاه	۱۵۱	$3/0 \pm 62/4$	$4/0 \pm 03/86$
	خانواده	۲۷	$3/0 \pm 71/24$	$3/0 \pm 99/6$
	کل	۱۷۸	$P=0/3$	$P=0/54$
وضعیت تأهل	مجرد	۱۶۵	$3/0 \pm 62/4$	$0 \pm 4/85$
	متأهل	۱۳	$3/0 \pm 66/25$	$4/0 \pm 93/43$
	کل	۱۷۸	$P=0/29$	$P=0/28$

دارد. به عبارت دیگر دانشجویانی که از هوش معنوی بالاتری برخوردار بودند، سازگاری معنوی‌شان بالاتر بوده است. میکائیلی و همکاران (۲۰۱۶ م.) در مطالعه خود گزارش کردند که با افزایش هوش معنوی دانشجویان، سازگاری اجتماعی آن‌ها افزایش می‌یابد و در تطابق با رویدادهای ناگوار و محیط‌های استرس‌زا نقش به سزایی دارد و از طرفی ویژگی‌های مثبت روان‌شناختی، مانند هوش معنوی می‌تواند همانند سپری فرد را در برابر مشکلات، محیط‌ها و آسیب‌های نوپدید محافظت کند (۱۵). عسگری و همکاران (۲۰۱۱ م.) رابطه مثبت و معنی‌داری را بین سازگاری معنوی و بهزیستی روان‌شناختی دانشجویان دانشگاه تهران گزارش کردند. دانشجویان با برخورداری از معنویت به آرامش خاطر و رضایت باطن و شادی طولانی دست می‌یابند و محیطی را فراهم می‌آورند تا دیگران هم از این رضایت باطن و شادی برخوردار شوند (۱۹). مطالعات انجام‌شده به طور جداگانه هر کدام به بررسی هوش معنوی و سازگاری معنوی در دانشجویان پرداخته‌اند و در سایر کشورها نیز مطالعه‌ای در این زمینه یافت نشد. برخورداری دانشجویان از هوش معنوی بالا می‌تواند زمینه‌ساز سازگاری معنوی آن‌ها بوده و ممکن است نگرش معنوی حرفه‌ای آن‌ها را تحت‌الشعاع قرار داده و در نهایت بتوانند به مراقبت معنوی بهتر بیماران بپردازند.

میانگین هوش معنوی در این مطالعه بیشتر از حد متوسط بود که با مطالعه میری و همکاران (۲۰۱۴ م.) با عنوان بررسی ارتباط هوش معنوی پرستاران با کیفیت مراقبت پرستاری، همسو است (۹). در مطالعه محبی و همکاران (۲۰۱۲ م.) در زنجان، مطالعه نوحی و همکاران (۲۰۱۳ م.) در کرمان و باقری و همکاران (۲۰۱۱ م.) در بوشهر نیز میانگین هوش معنوی دانشجویان پرستاری بالاتر از حد متوسط بوده است (۲۲-۲۰). یانگ و همکاران (۲۰۰۶ م.) در مطالعه خود گزارش کردند با توجه به نقش کم‌رنگ معنویت در کشور چین، هوش معنوی در پرستاران آن‌ها در سطح بالایی نیست (۲۳). در جامعه مذهبی ما نیز بایستی گفت با توجه به فضای مذهبی و معنوی

حاکم بر جامعه هوش معنوی قابل قبول در دانشجویان قابل انتظار است. معنویت دانشجویان تحت تأثیر باورها و اعتقادات آن‌ها بوده و در ارزش‌های دینی آن‌ها نمود بیشتری داشته است، هرچند به طور یقین نمی‌توان انکار کرد فردی هوش معنوی بالایی داشته باشد، ولی روحیه مذهبی نداشته باشد.

میانگین سازگاری معنوی نیز در این مطالعه بالا می‌باشد. سازگاری معنوی در مطالعه Lucero (۲۰۱۳ م.) مطلوب گزارش شده است و زنان بارداری که سازگاری معنوی بالاتری داشتند اضطراب، ترس و افسردگی کم‌تری قبل و بعد از بارداری داشته و رضایتمندی بالاتری از بارداری تجربه کرده‌اند (۲۴). Amjad (۲۰۱۳ م.) در مطالعه‌اش بیان می‌کند استفاده از مکانیسم‌های سازگاری معنوی در بیماران با اختلال اضطراب منتشر در پاکستان، در ارتقای سلامت معنوی آن‌ها مؤثر است (۲۵). Hsiao (۲۰۱۰ م.) و Pesut (۲۰۰۲ م.) در مطالعه خود سطح سازگاری معنوی پرستاران را خوب ارزیابی کردند (۱۱، ۲۶). تحقیقات انجام‌شده نشان داده است که پرستارانی که بعد مذهبی سازگاری معنوی پررنگ‌تری دارند، به شناخت نیازمندی معنوی بیماران تمایل بیشتری نشان می‌دهند. از آنجایی که یکی از ابعاد سازگاری معنوی بعد مذهب است و عادت‌ها و اعتقادات ما ریشه در مذهب و دین دارد، دور از ذهن نیست که این بعد نقش مهمی در سازگاری معنوی دانشجویان ایفا کند.

در مطالعه حاضر بین میانگین سازگاری معنوی با متغیرهای جنس و رشته تحصیلی ارتباط معناداری به دست آمد، به طوری که زنان نسبت به مردان از میانگین سازگاری بالاتری برخوردار بودند و از نظر رشته تحصیلی دانشجویان پرستاری بیشترین و دانشجویان فوریت پزشکی کم‌ترین میانگین را به خود اختصاص دادند، ولی با متغیرهای سن، سال تحصیلی، وضعیت سکونت و تأهل ارتباطی یافت نشد. در مطالعه Lucero (۲۰۱۳ م.) نیز سازگاری معنوی در زنان بیشتر از مردان گزارش شده است (۲۴). زنان به واسطه نقش‌های چندگانه اجتماعی ممکن است نسبت به پذیرش رویدادهای

۶. نتیجه‌گیری

نتایج مطالعه حاضر حاکی از آن بود که سازگاری معنوی دانشجویان با افزایش هوش معنوی آن‌ها افزایش می‌یابد و هوش معنوی یک متغیر پیش‌بینی‌کننده جهت ارتقای سازگاری معنوی دانشجویان به حساب می‌آید، لذا می‌توان با افزایش هوش معنوی دانشجویان در جهت افزایش هرچه بیشتر سازگاری معنوی آن‌ها اقدام نمود. جهت افزایش هرچه بیشتر هوش معنوی دانشجویان بایستی به ابعاد تفکر اعتقادی، توانایی تعامل با مشکلات و خودآگاهی معنوی و پرداختن به سجایای اخلاقی از طریق آموزش و بررسی‌های دوره‌ای آن توسط مدیران آموزشی، برنامه‌ریزی‌های لازم صورت گیرد. همچنین لازم است جهت آشکارشدن هرچه بیشتر عوامل مرتبط با سازگاری معنوی در دانشجویان، مطالعات دیگری در سایر نقاط کشور صورت گیرد.

از نقاط ضعف مطالعه حاضر می‌توان به روش نمونه‌گیری غیر تصادفی سرشماری و حجم کم نمونه اشاره نمود که روایی خارجی مطالعه را تحت تأثیر قرار می‌دهد، اشاره کرد.

۷. تقدیر و تشکر

در اینجا بایستی از کلیه دانشجویان دانشکده پرستاری بروجن جهت همکاری‌های لازم تقدیر و تشکر بنماییم.

۸. سهم نویسندگان

سمیه محمدی (طراحی مطالعه، جمع‌آوری داده‌ها)، مصطفی روشن‌زاده (تجزیه و تحلیل نتایج و تدوین مقاله)، فریبا برهانی (نظارت بر روند مطالعه، ویرایش نهایی مقاله).

۹. تضاد منافع

تعارض منافع وجود ندارد.

معنوی و موقعیت‌های زندگی سازگاری بهتری از خود نشان دهند و در دانشجویان رشته پرستاری این امکان وجود دارد که قدرت بیشتر سازگاری معنوی آن‌ها در انتخاب این رشته بی‌تأثیر نباشد و ماهیت رشته پرستاری به عنوان رشته مراقبتی کل‌نگر و ارتباط بیشتر با مسائل معنوی بیماران نیز از این قاعده مستثنی نباشد.

بین میانگین هوش معنوی با کلیه متغیرهای دموگرافیک ارتباط معنی‌داری وجود نداشت. در مطالعه هروی و همکاران (۲۰۱۴ م.) بین سن، وضعیت تأهل، سال تحصیلی و وضعیت سکونت با هوش معنوی ارتباط معنی‌دار مشاهده نشده است (۱۳). مطالعه باقری و همکاران (۲۰۱۱ م.) در بوشهر نشان داد که میانگین هوش معنوی پرستاران به تفکیک جنس، سن، سوابق شغلی، میزان تحصیلات آن‌ها معنی‌دار نبوده است (۲۲). نوحی و همکاران (۲۰۱۳ م.) در بررسی هوش معنوی دانشجویان پرستاری مامایی کرمان بین میانگین نمرات هوش معنوی و متغیرهای سن، جنس، وضعیت تأهل، سال تحصیلی، معدل و رشته تحصیلی از نظر آماری تفاوت معناداری نداشته است (۲۱). مطالعه محبی و همکاران (۲۰۱۲ م.) نشان داد که متغیرهای سن، جنس و معدل با هوش معنوی در دانشجویان ارتباط معنی‌داری داشته است (۲۰).

با توجه به مطالعات انجام‌شده دامنه نمونه‌های پژوهش بیشتر مربوط به دوران جوانی است، به طوری که میانگین سنی دانشجویان ۲۰ سال است و تحت تأثیر نگرش‌های همدیگر قرار دارند و شاید هنوز به درجه بلوغ معنوی دست نیافته باشند. از طرفی فرصت رشد برابر در بین مردان و زنان در جامعه، آن‌ها را قادر ساخته به سطح یکسانی از هوش معنوی دست یابند و نگرش دینی و مذهبی رایج در جامعه به همه افراد این فرصت را داده است که معنویت را یکی از ارکان محوری زندگی خود قرار دهند.

References

- Baldacchino DR. Teaching on the spiritual dimension in care: The perceived impact on undergraduate nursing students. *Nurse Education Today* 2008; 28(4): 501-512.
- Baldacchino DR. The spiritual dimension of perceived life satisfaction in heart attack. *Revista Pistis Praxis* 2014; 6(1): 67-88.
- Borhani F, Roshanzadeh M. Nurses' attitude towards spiritual care: A descriptive study in educational hospitals in Birjand. *Figh of Medicine Journal* 2013; 5(15-16): 155-170.
- Saliba T, Baldacchino D, Baldacchino D. Spiritual care: Perceptions of health care professionals working with clients with dementia. *Spiritual Care: Being in Doing* Edited by Donia Baldacchino Blata-l-Bajda: Preca Library; 2010. p.57-72.
- Rieben I, Huguelet P, Lopes F, Mohr S, Brandt PY. Attachment and spiritual coping in patients with chronic schizophrenia. *Mental Health, Religion & Culture* 2014; 17(8): 812-826.
- Meisenholder JB, D'ambra C, Jabaley T. Spiritual coping at the end of life: A case study of a college student. *Journal of Hospice & Palliative Nursing* 2016; 18(1): 66-73.
- Kevern P. In search of a theoretical basis for understanding religious coping: Initial testing of an explanatory model. *Mental Health, Religion & Culture* 2012; 15(1): 23-37.
- Cabaço SR, Caldeira S, Vieira M, Rodgers B. Spiritual coping: A focus of new nursing diagnoses. *International Journal of Nursing Knowledge* 2018; 29(3): 156-164.
- Miri K, Parsa P, Shirdelzadeh S, Keshavarz A. The Relationship between Nurses' spiritual Elligence and Quality of Nursing Care Based on Nurses' & Patients' viewpoints. *The Journal of Urmia Nursing and Midwifery Faculty* 2015; 13(6): 518-524.
- Kaur D, Sambasivan M, Kumar N. Effect of spiritual intelligence, emotional intelligence, psychological ownership and burnout on caring behaviour of nurses: A cross-sectional study. *Journal of Clinical Nursing* 2013; 22(21-22): 3192-3202.
- Hsiao YC, Chien LY, Wu LY, Chiang CM, Huang SY. Spiritual health, clinical practice stress, depressive tendency and health-promoting behaviours among nursing students. *Journal of Advanced Nursing* 2010; 66(7): 1612-1622.
- Narayanasamy A, Owens J. A critical incident study of nurses' responses to the spiritual needs of their patients. *Journal of Advanced Nursing* 2001; 33(4): 446-455.
- Heravi-Karimooi M, Rejeh N, Sharif Nia H. The Relationship between Nursing Students' Spiritual Intelligence and their General Health in Tehran, 2012. *Iranian Journal of Medical Education* 2014; 14(1): 1-14.
- Torskenæs KB, Baldacchino DR, Kalfoss M, Baldacchino T, Borg J, Falzon M, et al. Nurses' and caregivers' definition of spirituality from the C hristian perspective: a comparative study between M alta and N orway. *Journal of Nursing Management* 2015; 23(1): 39-53.
- Michaeili F, Hasani M. The relationship between religiosity, spiritual intelligence and forgiveness with social adjustment in the first year students. *Psychology and Religion* 2016; 9(1): 123-149.
- Marashian F. The relationship between spiritual compatibility and life satisfaction with mental health of Ahwaz University Students. *New Findings in Psychology* 2010; 7(24): 85-98.
- Badie A, Savari E, Bagheri Dashtbozorg N, Latifiazadegan V. Development and reliability and validity of the spiritual intelligence scale. Tabriz: National Psychology Conference Payamnour University; 2010.
- Rasooli M, Alavi H, Saeidalzakerin M. Designing and Psychometricization of Spiritual Adjustment Scale in Adolescents Living in Boarding Centers. *Quarterly Journal of Psychiatry and Clinical Psychology of Iran* 2009; 15(1): 25-32.
- Asgari P, Ehteshamzadeh P, Pirzaman S. Relationship between spiritual coping and androgyny with psychological well-being among students of islamic azad university. Andimeshk: Andimeshk Branch; 2009.
- Mohebi P, Rastegari L, Jaafari E, Sepehrinia M. Spiritual intelligence in zanzan nursing and midwifery students and its related factors. *Preventive Care in Nursing & Midwifery Journal* 2013; 2(2): 49-56.
- Nohi E, Rahimi N, Nakhae N. Spiritual intelligence study nursing and midwifery students in Kerman University of Medical Science in 2012. *Quarterly Journal of Medical History* 2013; 5(17): 63-78.
- Bagheri F, Akbarizadeh F, Hatami H. The relationship between spiritual intelligence and

happiness on the nurse staffs of the Fatemeh Zahra hospital and Bentolhoda Institute of Boushehr City. *Tibb-i Junūb* 2011; 14(4): 256-263.

23. Yang KP. The spiritual intelligence of nurses in Taiwan. *The Journal of Nursing Research: JNR* 2006; 14(1): 24-35.

24. Lucero SM, Pargament KI, Mahoney A, DeMaris A. Links between religious and spiritual coping and adjustment among fathers and mothers during first pregnancy. *Journal of Reproductive and Infant Psychology* 2013; 31(3): 309-322.

25. Amjad F, Bokharey IZ. The impact of spiritual wellbeing and coping strategies on patients with generalized anxiety disorder. *Journal of Muslim Mental Health* 2014; 8(1): 12-22.

26. Pesut B. The development of nursing students' spirituality and spiritual care-giving. *Nurse Education Today* 2002; 22(2): 128-135.

MEJ

Medical Ethics Journal

2018; 12(43): e22

Journal Homepage: <http://journals.sbmu.ac.ir/en-me>

ORIGINAL RESEARCH

Spiritual Intelligence and its Relationship with Spiritual Compatibility in Students

Somayeh Mohammadi¹, Fariba Borhani², Mostafa Roshanzadeh^{3*}

1. Instructor, Borujen Nursing School, Shahrekord University of Medical Sciences, Shahrekord, Iran.

2. Associate Professor, Medical Ethics and Law Research Center, Shahid Beheshti University of Medical Sciences, Tehran, Iran.

3. MSc of Nursing, Medical Ethics and Law Research Center, Shahid Beheshti University of Medical Sciences, Tehran, Iran.
(Corresponding Author)

ARTICLE INFORMATION

Article history:

Received: 13 January 2018

Accepted: 24 July 2018

Published online: 25 July 2019

Keywords:

Spiritual Intelligence

Spiritual Compatibility

Students of Nursing Faculty

ABSTRACT

Background and Aim: Students' spiritual compatibility can play an effective role in adapting them to the health of the future. In this regard, considering the multiplicity of factors affecting spiritual adjustment, the relationship between spiritual intelligence and spiritual compatibility of students has been investigated.

Materials and Methods: A cross-sectional correlation study was conducted on 178 students of Borujen nursing faculty who were selected through census sampling. The data gathering tool was a three-part questionnaire for demographic information, Badiae et al., Spiritual Intelligence Questionnaire, and Spiritual compatibility Questionnaire for Rasoul and colleagues. The data were analyzed by SPSS 16 software and analyzed by descriptive and analytical statistics.

Findings: The Pearson correlation coefficient between spiritual intelligence variables and spiritual consistency of students showed a positive and significant relationship ($r=0.6$, $p<0.05$). The mean of total spiritual intelligence in students was 3.63 ± 0.3 (1-5) and the average total spiritual compatibility was reported in students 4 ± 0.8 (1-5). Also, the results showed that spiritual intelligence of students is a predictive factor for their spiritual compatibility ($p<0.05$, $r^2=0.36$).

Ethical Considerations: All participants were assured to participate in the study of written consent and about the anonymity of the questionnaires and the confidentiality of their information.

Conclusion: According to the results, students' intellectual intelligence could be increased with increasing their spiritual consistency. To further increase the students' spiritual intelligence it is necessary to plan the dimensions of belief thinking, ability to interact with problems and spiritual self-awareness and address ethical issues through training and periodic reviews by educational managers.

* **Corresponding Author:** Mostafa Roshanzadeh

Address: Shahid Beheshti University of Medical Sciences, Medical Ethics and Law Research Center, Tehran, Iran.

Postal Box: 36

Tel: (+98) 939 795 2522

Email: mroshanzadeh62@gmail.com

© Copyright (2018) Medical Ethics and Law Research Center, Shahid Beheshti University of Medical Sciences, Tehran, Iran.

Cite this article as:

Mohammadi S, Borhani F, Roshanzadeh M. Spiritual Intelligence and its Relationship with Spiritual Compatibility in Students. *Med Ethics J*. 2018; 12(43): e22.